

Fritänkaren

alternativ och oberoende kulturtidskrift

Nr. 2 Januari 1993

Redaktör och ansvarig utgivare : Christian Lanciai

Medarbetare och rådgivare : ett varierande antal.

Brev och bidrag mottages tacksamt.

Lösnummerpris : 10 kr.

Årsprenumeration : 100 kr (även i Danmark och Norge).
(i Finland : 80 mk)

Fritänkaren beräknas utkomma med 12 nummer årligen
på budgetbasis utan annonser i anspråkslös form.

Postgironummer : 621 39 94 - 4

Innehåll i detta nummer :

Brev från Indien	2
Debattforum - insändare och synpunkter	2
40-talets musik	5
Litteratur - den stora tangoromanen	6
Film - Bitter Moon	6
Ateisten har ordet	7
Gotisk historia - John Bede	8
Indiska mysterier - fortsättning	11

På beställning kan tidigare nummer och följetongavsnitt erhållas.

(första utgivningsdatum : 22.12.1992)

Brev från Indien

utdrag ur brev från Johannes B. Westerberg.

"Situationen är lika tragisk som kaotisk. En enda man hade kunnat avstyra det, men han är död. Jag tänker på vår vän doktor Singh. Hans släkting med samma namn i parlamentet har inte alls samma djupa hemlighetsfulla inflytande på de religiösa massorna och ledarna. Herr Singh hade med en Mahatma Gandhis stilla vädjan till rätt personer kunnat avstyra hela eländet.

Likväl är det som har hänt näst intill en bagatell. Ett gammalt fallfärdigt tempel som stod och skräpade revs. Det var från 1500-talet och inte ens i bruk. Det råkade bara olyckligtvis vara en moské, och det råkade vara uppfört på den heliga platsen för Ramas födsel, huvudpersonen i Ramayana, Indiens mest omhuldade sagolegander från förhistorisk tid. Om en sådan oanvänd och oanvändbar skräpbyggnad hade rivits i västvärlden hade ingen ens blinkat därvid, men här i Indien har företaget startat ett inbördeskrig som involverar en miljard människor. Alla muslimer känner sig trampade på tårna och ger igen efter besked. Enligt sin vana straffar de småsynder med döden, man har petat på dem och de hugger av en armen, man har sagt någonting olämpligt till dem och de hugger av en huvudet, man har överskridit gränsen för deras område och man blir följaktligen avrättad genom styckning. Hinduerna måste än en gång lära sig att deras religions överlägsenhet ligger uteslutande i undfallenhet, ödmjukhet, tolerans och fred till vilket pris som helst. De måste än en gång böja sig för orättvisan i den islamska intoleransen, våldsamheten och ofördragsamheten."

Låt oss våga oss på en jämförelse med Göteborg. Här har etablerade myndigheter ostört fått riva Arkaden, Masthugget, Annedal, Landala, Olskroken och större delen av Haga utan att någon ens har reagerat utom genom oskyldiga harmlösa skrivelser. För närvarande diskuteras en rivning av Torgny Segerstedts villa. Om Göteborg har någon stolthet alls så är det minnet av Torgny Segerstedt, den ensamme tidningsredaktören som vågade trotsa hela Nazi-Tyskland under kriget. Och de andra oersättliga kulturmiljöerna som skändats i Göteborg sedan 60-talet? Nya sterila moderna och ofta fula bostadskomplex höjer sig på deras gravar, som de flesta göteborgare idag är likgiltiga för eller har glömt.

"Herr redaktör, Utan att på något sätt vilja ta någon form av antisionism i försvar vill jag dock hävda, att sionismen med tiden har utvecklats till en rasism, särskilt i beaktande av den pågående intifadan, hur lite detta än var doktor Theodor Herzls avsikt när han grundade den. Då uppstår frågan: är rasismen ur några synpunkter alls försvarlig? Det är en svår fråga, emedan rasismen åtminstone ur vissa synpunkter är förståelig medan den ur andra är helt oförsvarlig.

Den oförsvarliga rasismen är den som tar sig kriminella våldsuttryck, såsom Ku Klux Klan, nazismen, mordbränningar och förstörelse. Det har alltid förbryllat mig att antisemitismen alltid ensidigt tycks ha vänt sig mot judar medan det alltid skulle ha varit mera befogat för åtminstone den politiska antisemitismen att vara ensidigt fientlig mot muslimer. Detta är ett av många fenomen förknippat med den sjukliga, irrationella och blinda rasismen.

Inget land i Europa har tagit emot så många utlänningar från främst problematiska länder som Jugoslavien, Turkiet, Kurdistan, Iran och även på sin tid från Vietnam som Tyskland. Man måste se den nya tyska rasismen ur den synpunkten. Den östtyska kommunistiska regimen välkomnade hjärtligt talrika vietnameser och gav dem arbete på lika många tyskars bekostnad. Efter murens fall blev dessa vietnameser från ett kommunistland en belastning. Där började den nya

tyska rasismen. Att den sedan har skenat iväg som en lavin och tagit sig alltmer osmakliga uttryck gör den bara ännu mer beklagansvärd. Det största problemet tycks vara det att alla dessa flyktingar från problematiska länder inte heller kan skickas hem så lätt. Detta medför att oroligheterna tilltar och får ständigt ännu osmakligare yttringar.

Även intifadan i Israel tycks bara bli värre hela tiden. Här är rollerna ombytta: den förfördelade minoriteten inleder våldsamheter mot överheten. Är intifadan politisk eller rasistisk? Förmodligen bådadera och kanske till 50% åt båda hållen. Här om någonsin utgör rasismen verkligen ett olösligt problem, kanske främst genom att den ur Israels politiska bakgrundshistorias synvinkel inte är helt oförsvarlig."

- en potentiell rasist.

Redaktionens svar. Man frågar sig vad skrivaren avser med denna insändare. Vill han ha vårt godkännande av kriget mot Intifadan i Israel? I så fall måste vi tyvärr göra honom besviken, emedan vi helt enkelt aldrig har varit i Israel och därför aldrig kunnat bilda oss en klar uppfattning om läget efter noggrann undersökning på ort och ställe.

"Christian, Vad som fastnade i läsningen av din tidskrift var orden: "I Sverige älskar man att sparka sådana i magen som redan ligger i rännstenen," för det är just Sveriges mest allvarliga sjukdomssymptom sedan 20 år. Palmesamhället införde en allsmäktig och ofelbar byråkrati som Palme själv var diktatorn i, sex års borgerlig regering kunde tyvärr inte avlägsna denna kräftsvulst eftersom Palme sedan kom tillbaka till makten igen, men det värsta av allt är att den kräftsvulsten fortfarande finns kvar och växer fastän Palme är borta för gott och fastän vi har en ny borgerlig regering. Jag menar de himmelsskriande orättvisorna i Sverige med chockhöjda hyror (som drabbar alla de fattigaste då endast de fattigaste bor i hyreslägenheter,) en skattereform som bara de rikaste hade någon vinst av, extra förmånliga sparräntor som bara kommer mycket förmögna till del, stormrika bankirer som måste avgå efter att ha gjort bort med andras och statens medel och som belönas för sina brott med miljonvederlag, reduktion av skatt på lyxvaror medan skatten på nödvändighetsvaror ligger kvar (den förhatliga momsens). Skatt läggs på allt men bara inte på video, så att alla rika knösar kan titta på våldspornografier och fördummande skräpfilmers tills dom blir därefter och utan att behöva betala extra för det. Samhället inte bara sparkar sådana i magen som redan ligger i rännstenen, utan dessutom belönar det skurkarna. Sådant är Sverige, och det har inte förändrats ett dugg sedan Palme etablerade sin byråkratiska tröghetsdiktatur under början av 70-talet."

- skattebetalare på livstid.

Redaktionens svar. Vi beklagar att vi inte själva har medel att bringa någon ordning i de av läsaren påpekade bristfälligheterna. Allt vi kan göra är att passera brevet vidare till herrarna Carl Bildt och Ingvar Carlsson.

Två läsare har uttryckt en fråga om det inte förhåller sig som så att redaktören ensam författat alla tidskriftens artiklar. För undvikande av missförstånd bör saken klarläggas. Allt material i tidskriften sällas genom redaktörens stilistiska känsla. Vad som kan förbättras undergår för ändamålet lämplig behandling med strängt iakttagande av att dess mening inte förändras eller ens justeras. Allt material som saknar annan signatur är helt och hållet författat av redaktören. Signaturer eller

underskrifter markerar annat upphov. Den som önskar uppträda anonymt eller under täckmantel förvägras inte det skyddet, som förblir konsekvent.

"Hej, Christian! - Jag har några synpunkter på din stackars kyrkoherdes Hitlerpredikan som du och andra kanske borde känna till innan ni dömer honom. Som du vet lider alla svenska protestantiska kyrkor av bristande publikintresse. De tomma kyrkorna har uppstått efter det andra världskriget. Mycket av skulden till varför en sådan karl som Hitler kunde få den ställning han fick ligger hos protestanterna i Tyskland. Hitlerepoken har lämnat en outplånlig skuld känsla efter sig i hela den världspötestantiska kyrkan. Detta är en av anledningarna till det bristande publikintresset. Även protestantismen lider av "blod på sina händer som aldrig kan tvättas bort" och inte minst dess prästerskap. Naturligtvis är det ousäktligt att ta upp Hitler som ett ämne för en predikan på första advent, men jag vill ändå be om kristet överseende med det protestantiska Hitlerskuldkomplexet, som vår protestantiska kyrka aldrig kommer att slippa så länge antisemitismen fortsätter att existera." - *olycklig präst.*

Redaktionens svar. Vi tackar för bidraget. Sedermera har det visat sig, att anledningen till kyrkoherdens predikan, en bok som Svenska Kyrkan skulle ha utgivit och som faktiskt teoretiskt gör det möjligt för en läsare därav att svara ja på frågan om Hitler skulle ha kunnat komma in i himmelen, blivit indragen. Kyrkoherdens blunder var med andra ord att inte förutse detta utan att ta upp bokens olämpliga ämne på en första advents predikan som om boken redan hade utgivits. (12.12.92)

"I er tidning står det att om man har HIV och tar AZT så måste man dö i Aids. Det står också, att om en patient inte ätit antiångesttabletter och valium så hade hon kanske inte begått självmord. Det är alltså fel att ta mediciner mot Aids och droger mot ångest, för då dör man bara desto säkrare, och då kan man till slut begå självmord av ångest till följd av medicinberoende. Är det då fel att ta till vilka desperata medel som helst mot hopplösheten? Ni skriver som om det fanns självklara alternativa metoder, men ni nämner dem inte. Själv har ni som författare blivit refuserad i hela ert liv. Ändå fortsätter ni tydligen att skriva omöjliga saker som bara fortsätter att refuseras. Själv bekämpar ni hopplösheten med hopplösa medel och rekommenderar andra att inte göra det. Vad menar ni egentligen?"

- *ångestförtvoolad.*

Er fråga, kära läsare, är inte alltför klart formulerad, varför ni inte gör den lätt att besvara. Förklaringen till mitt oaccepterade författarskap är mera komplicerad än bara refuseringar. När jag var barn och förklarade att jag ville bli författare fanns det ingen som tog vara på mitt intresse eller visade mig vilken väg som var den rätta att gå. Den fick jag finna alldeles själv, varför min utbildning och utveckling betydligt försenades. Sedan kom det röda modet och Palme-epoken, som jag var allergisk mot i motsats till alla andra. Även min familjs engagemang i scientology låg mig i fatet då jag beskylldes för att höra till dem och därför i vissa kretsar betraktades som en hopplös och pestsmittad paria. Dessutom var jag finlandssvensk och talade en annan sorts svenska än vanliga svenskar. Dessutom var jag kroniskt fattig och hade bara primitiva skrivmaskiner, vilket jag bara har ännu. Dessutom skrev jag för mycket, mitt språk var för ordrikt, och jag hade otur, då alla förlag som visade mig intresse och uppmuntran gick i konkurs eller bara försvann. Ändå har jag alltid strävat vidare, skrivit om gamla saker, ständigt skrivit nya saker och skickat in på nytt

omarbetat material trots alla motgångar till samma kroniskt dryga, inskränkta och iskalla förlag. Kort sagt, det finns alltid alternativa vägar vidare. Jag är ingen psykiatriker eller läkare, men jag är säker på att det även alltid finns alternativa vägar ut ur fällor som ångestkollaps, depressioner och Aids än rent fysisk schablonbehandling.

Av utrymmesskäl kan vi tyvärr inte ta in fler brev i detta nummer.

40-talets musik.

Nu när TV 3 tagit sig före att visa gamla engelska 40-talsfilmer av det romantiska fabrikatet Gainsborough slår det en vilken förstklassig musik det var som på den tiden enkom komponerades för filmer. Några av dessa kompositörer har gått till musikhistorien, som Bernard Herrmann ("*Citizen Kane*" och många Hitchcock-filmer), Max Steiner (exempelvis "*The Big Sleep*") och Richard Addinsell, den mest typiska av alla 40-talets filmkompositörer, med Warszawakonserten som bravurnummer från "*Dangerous Moonlight*". Emellertid gjorde Addinsell även mycket annan musik, som för det mesta är lika harmoniskt intressant och melodisk som just Warszawakonserten. Hur kom det sig då att det just på 40-talet uppstod en sådan uppsjö av god skön musik av högsta kvalitet och att denna positiva trend sedan bara försvann? Naturligtvis berodde mycket på det andra världskrigets järngrepp på kulturmänskligheten. Omänskliga omständigheter tvingade fram extraordinära krafter inte minst på det skapande området. Efter andra världskriget släppte friheten fram vårflooder av fantastiskt vackra och väl gjorda filmer med oöverträffad filmmusik, som sedan gradvis ebbade ut allt eftersom krigsminnena sjönk tillbaka.

Några andra av dessa odödliga kompositörer är mindre tungt vägande namn som Cole Porter, Jerome Kern, Richard Rodgers och George Gershwin. Redan på 30-talet framstod den lättare schlagermusiken som mycket mera livskraftig och populär än den seriösa musiken. Vad berodde detta på? Efter 1925, när Puccini var död och Sibelius hade slutat komponera, spårade den seriösa musiken ur. Melodin övergavs, Schönberg uppfann tolvtonsmusiken som var antimelodisk, och genom kompositörer som Stravinskij och Benjamin Britten blev i stället rytmen det viktigaste. Till och med Ralph Vaughan Williams nedlät sig en tid till fascistisk marschmusik (fjärde symfonin), Sjostakovitj gick in för konsekvent disharmoni, och till och med en så god melodimakare som Leonard Bernstein ("*West Side Story*") komponerade slagverksdominerade disharmonier när han komponerade "seriöst".

Faktum är att den amerikanska schlagern och musicalen, så som de utvecklades under 30-talet, kanske räddade musikhistorien med att föra den vidare mot mänskligare alternativ som kontrast mot det hårt rytmiska disharmoniska barbariet.

Men under 50-talet glömdes dessa landvinningar bort, och 40-talets höga ideal övergavs. I stället föll ungdomen för den råde Elvis Presleys nästan fysiska förförelser, och på 60-talet blev det än värre. Schlagermusiken gick i samma fälla som den seriösa musiken gjort efter första världskriget: rytmen blev det viktigaste, och melodin sattes på undantag. Numera är det bara massförförelse och masspsykos med till det omänskliga högtalarförstärkt hårdrytmik som gäller med hesa vrål och syntetiskt elgitarrskräll som lämpligt ackompanjement. Två engelska TV-kanaler (Super och MTV) domineras av detta 24 timmar om dygnet medan gamla vackra 40-tals Gainsboroughromanser visas som matiné på dagen (när ingen är hemma) på TV 3 med avbrott för reklam var femtonde minut. Längre från 40-talets skönhetsideal och höga estetiska standard kan man inte komma.

Den stora tangoromanen

"*Los cuatro jinetes del Apocalipsis*" skrevs 1916 av den då nästan 50-åriga spanske författaren Vicente Blasco Ibañez, mest känd för den åtta år tidigare skrivna "Blod och sand". "De fyra ryttarna" blev aldrig särskilt populär i Spanien, men den kom ut i Amerika just när Amerika gick med i första världskriget och blev där en enastående publik- och propagandaframgång. Boken är nämligen en av de mest tendentiösa romaner som någonsin skrivits. Den anklagar redan 1916 tyskarna för alla de karaktärsfel och omänsklighetslater som de egentligen inte gjorde sig skyldiga till förrän under andra världskriget. Denna hatiska skildring av tyskheten mötte mycket berättigat klander och kritik, som dock sattes i halsen under andra världskriget. I all sin passionerat tendentiösa svada kommer man dock inte ifrån att boken därmed faktiskt är profetisk.

Den filmades med stor framgång med den då debuterande Rudolf Valentino i huvudrollen. Filmens liksom bokens mest attraktiva moment blev den argentinska huvudpersonens svaghet för att dansa tango. Han dansade omedelbart in i alla kvinnors hjärtan och stannade där så länge Valentino levde. Valentino och hans sätt att dansa tango är aktuella ännu idag medan den framgångsrika stumfilmen "De fyra ryttarna" knappast visas någonstans längre. Den gjordes om i en ny version under andra världskriget något moderniserad, dramatiserad och effektiviserad med Grace Kelly i en av huvudrollerna, vilken film dock är ännu mera glömd idag än 20-talets version av Rex Ingram.

Det är nästan trösterikt att konstatera hur inaktuell och nästan oläslig boken har blivit idag. Liksom Hemingways brutalitetsskildringar från de båda världskrigen är inte heller längre "De fyra ryttarna" relevant. Tyskhatet förefaller absurt, mänskornas förlust av sin identitet inför historiens syndaflod verkar idag som en omöjlighet, och man förargar sig över att huvudpersonerna inte är individuella karaktärer utan bara schablonmässiga typer. Hela denna väldiga roman med dess samtida genomslagskraft och ryktbarhet har totalt bleknat och försvunnit inför den enda bild som idag återstår av dess dåvarande liv: Rudolf Valentino i färd med att dansa argentinsk tango.

Den bittra månens hemlighet

Kritikerna dömde ut Roman Polanskis nya film "*Bitter Moon*". Den var för tråkig, den var för fixerad vid den unga kvinnliga huvudpersonens speciella behag, den var en upprepning av redan tidigare alltför morbida och exponerade teman, den var odramatisk och färglös, och en kritiker vågade till och med anföra denna film som exempel och symptom på Polanskis redan tidigare kända läggning för "oegentligheter" (med minderåriga damer). Kort sagt, den etablerade kritikerkåren hade inte förstått någonting.

Naturligtvis har filmen sina svagheter och framför allt sina avskräckande detaljer. Huvudpersonen, en misslyckad rullstolsbunden författare, platsar bäst som kollega bland de extraordinärt oborstade skurkarna i "*Cul de Sac*": han är precis lika vedervärdig, osympatisk och helt utan försonande drag. Filmen är full av vulgariteter: inte bara den unga damen är alldeles extremt vulgär som dansös; även det från början sympatiska och kultiverade engelska paret (Hugh Grant och Kristin Scott Thomas) visar med tiden prov på allt mer förvånande vulgariteter. Polanski förskönar aldrig en människas karaktär utan är på det planet mycket realistisk och konsekvent - man må sedan tycka om det eller inte. Emellertid ligger allt det intressanta med filmen helt på det psykologiska planet.

Man får stifta bekantskap med en rullstolsbunden usling som förtjänat sitt öde. Man skruvar på sig av ovilja och vill komma ifrån invalidens vedervärdighet precis som den stackars utsatte tålmodigt lyssnande engelsmannen, men man kan heller inte lämna ett kapitel oavslutat. Mer och mer öppnas denna avgrund av invalidens äckel vid sig själv, hans självförnedrande uselhet, hans från början misslyckade karaktär och hans utomordentliga svaghet. Summan av denna djupa och utförliga exposé av en misslyckad karaktär blir att även en sådan till slut kan bli intressant. Och när den blir som intressantast, när han äntligen börjar bli sympatisk (i samband med det avslutande nyårsslagsmålet), så blir han så heroisk att han äntligen tar i tu med sitt livs dilemma och får bukt med hela eländet på ett drastiskt men ändå beundransvärt sätt. Man förstår honom till slut, och man skiljs inte från det alldeles övermåttan sado-masochistiska paret utan en viss sympati trots allt, och i varje fall glömmer man det aldrig.

Även den yttersta ondskan, den värsta lasten, den djupaste förnedringen och den mest djuriska grymhet kan genom att det hela belyses från mänskliga synpunkter framstå som både intressant och försonligt, om det bara finns någon kärlek med i det hela, hur snedvriden denna än må vara. Naturligtvis är Roman Polanski sexuellt överfixerad, men han förlorar aldrig sin mänsklighet för det.

Ateisten har ordet - Gud som absurditet

En katolsk präst sade en gång till mig: "Den Gud som du inte tror på tror jag inte heller på." Det var första gången jag träffade en religiös auktoritet som man kunde resonera om saken med. Tyvärr är min erfarenhet annars den, att alla som tror på Gud använder denna fixa idé som skyggglappar mot omvärlden och verkligheten.

Vad är det då för en Gud som jag inte kan tro på? Låt mig få visa några exempel, så får Ni själva begrunda huruvida Gud är trovärdig eller inte.

Först har vi bilden av den skäggige gamle mannen som sitter i himlen och bestämmer allt vad som händer på jorden. "Inte ett löv faller till jorden utan att Gud ser till att det faller till jorden." Gud skulle alltså vara ansvarig för alla löv som faller till jorden över hela världen under hela året och ensam organisera det hela. Men om denne gamle skäggige man med flint där uppe ovan molnen verkligen är ansvarig för allt vad som sker på jorden, hur kunde han då tillåta sådana varelser som Stalin och Khomeini att härja fritt? Hur kunde han organisera de båda världskrigen med resulterande atombomber och framställningen av 220 ton plutonium? Nej, den söndagsskolebilden håller inte. Den gubben går inte.

Så har vi bild nummer två - den korsfäste Jesus som den ende Guden tillsammans med Fadern och den vita duvan den Helige Ande. Denne Herre Jesus Kristus skulle ha funnits före världens skapelse, ingen kommer till Gud utom genom honom, han är alltså det absoluta religionsmonopolet, och han skall komma tillbaka någon gång för att döma levande och döda. Har de döda då inte redan fått sin dödsdom som alla får, och som är det yttersta straffet för att man har levat? Skall de då störas i den eviga sömnen? Vad tror denne Jesus att de skall komma att tycka om det? Och Jesus uppstod från de döda, precis som han uppväckte döda under sin livstid. Detta kunde ju faktiskt betraktas som rättvist - som belöning för att han uppväckte så många döda fick han själv en uppståndelse. Emellertid är det föga övertygande, då ju kroppen som bekant försvann utan ögonvittnen. Och spöken kan vem som helst se och uppleva.

Emellertid faller Jesus gedom på bara en sak - kyrkans missbruk av den samma till att förhäva sig själv, tillvälla sig makt, ställa till med förföljelser och göra sig skyldig till brott mot de mänskliga rättigheterna som genom inkquisitionen,

kättarbålen och folkmord på oliktankande. Ingenting komprometterar Jesus utom hans egen kyrkas historia.

Det största betänkandet mot Gud Fader i himlen ger dock islam anledning till. Hur kunde Gud tillåta uppkomsten av en våldsreligion i hans namn, som öppet ännu idag predikar det heliga kriget och sätter miljondollarpris på oliktankandes huvuden? Nej, den gubben går inte.

Om man bortser från alla dessa missbruk och myter om Gud så kan jag som ateist ändå i vissa avseenden acceptera det religiösa. Jag måste erkänna, att upplevelsen av en ortodox gudstjänst med alla de tända ljusen, de vackra ikonerna och den överväldigande skönsången från en välstämd kör fyller mig med tårar och extas av vad som väl egentligen är religiös hänryckning. Men där görs inget väsen av Gud utan endast av sången, rökelsen, ceremonierna, dräkterna och utsmyckningen av den religiösa känslan.

En liknande positiv upplevelse har jag i synagogan om det är en god kantor som sjunger och om kören responderar väl. Då uppstår det en innerlig religiös känsla genom uppgåendet i musiken.

Två sorts helgedomar är dock direkt avskräckande: en kalvinistisk kyrka, och en moské. Båda har det gemensamt, att de genom sina tempels kalhet direkt vill inpränta hos besökaren att han inte är välkommen, att han ingenting är värd och att det krävs total underkastelse från hans sida. Den muslimska gudstjänsten är avskräckande genom sin brist på musikalitet. Mullorna mässar och gnäller men kan inte sjunga. Högtalarna i minareterna förhöjer omusikalitetens avskräckande effekt.

Indiska och buddhistiska tempel tar dock priset i behaglig och vänlig utsmyckning, praktfull religiös fantasi och positivitet, på samma sätt som kyrkor som de gotiska och italienska katedralerna. Men hinduismen och buddhismen har ingen föreställning om någon gammal sträng gubbe i himmelen som allsmäktig Gud. De har den uppfattningen gemensamt med mig, att om det finns någon sådan allsmäktig Gud, som verkligen är ansvarig för tillståndet i världen och som låter det se ut i världen som det gör, så måste han vara bra gammal och senil.

- *"Ivan den förskräcklige"*

Gotisk historia, av John Bede, åttonde avsnittet.

Kapitlet om Magog fortsätter.

Och han drog västerut med sina sju söner och sina tre döttrar, sin goda älskade hustru och allt vad han ägde, tjänare, boskap och mycket gods. En dag mot slutet av sin medelålder kom han till en lugn och vacker flod, som glänste blått i solens sken, och som flöt västerut. Det var den flod som idag mynnar ut vid Riga. Och Gud sade till Magog:

"Det hav till vilket denna flod rinner skall vara ditt hav. Alla dess stränder och kuster, öar och länder skall tillhöra dig och dina barn."

Långt senare kom Magog fram till det havet. Men den dagen försvann stjärnan och kom icke tillbaka. Magog tänkte: "Gud återvänder säkert till mig någon dag." Och han slog sig till ro vid nuvarande Östersjöns strand med alla de sina i förbidan på ledstjärnans återkomst. Varje dag gick han ner till stranden från sitt läger och gick av och an på sanden, vare sig det var oväder, storm, kallt eller regnigt. Och han ropade ofta:

"O Gud, när skall du återvända till mig? När skall du åter ta mig vid handen och leda mig vidare, såsom du så länge redan har gjort?"

En dag när Magog gick ner till stranden som vanligt var det en stor storm. Himlen var svart, vågorna var höga och vilda, och molnen flög över himlen. Blixtar upplyste havet, och eld lågade i skyn. Det dundrade och skakade i världen. Ur denna storm talade Gud till Magog. Han sade:

"Allt land öster och väster om detta hav giver jag dig, o min son Magog. Du och dina barn skall blöda för det, dö för det, gråta blod och lida intill döden för det. Ni skall få svettas blod och försvara det i evighet mot anklagare och åklagare. För evigt skall ni nödgas slåss med svärd för ert land, aldrig skall ni få ro och vila för Kains barn, för de ignorantas hat och för de okunnigas avundsjuka. Frid skall aldrig någonsin unnas er av någon. Men alla era motgångar, olyckor och lidanden skall stärka er i anden, så att ni aldrig förlorar er ställning, er kraft, er dygd och er skönhet. För varje prövning som drabbar din familj skall den bli mäktigare, för varje tragedi skall den bli större och rikare, och för varje katastrof skall den triumfera med ära och glans. Aldrig skall jag överge dig, och tecknet därpå är att varje hinder som jag skall ställa i din väg skall jag låta dig överkomma. Otaliga skall dina hinder vara men lika otaliga dina framgångar. Och du skall veta, att varje hinder som jag uppställer på din och på dina efterkommandes väg är en kärleksgåva från mig.

På stranden på andra sidan havet skall du finna ditt hem. Jag skall leda dig dit. Följ mig!"

Då rämnade himmelen, och på den blåa himmel som öppnade sig visade sig åter den sällsamma stjärnan. Den lyste nu starkare än någonsin, men till Magogs förvåning visade den honom vägen inåt landet. Han tvekade dock icke att följa den och att bryta upp med sin familj och sin älskade hustru, som nu väntade sitt elfte barn.

Vägen gick genom Livlands djungler till nuvarande sjön Peipus och därifrån längs floden Narova till kusten. Sedan visade stjärnan dem västerut längs kusten ända till den plats där Reval idag ligger. Därpå visade stjärnan vägen mot norr över havet.

Magog byggde med sina söner en husbåt så stor i sina proportioner att den var jämförbar med Noaks ark. Med den styrde han med hjälp av den underbaraste friskaste sydvästbris norrut över havet med alla sina anhöriga och tillhörigheter, och han nådde land vid nuvarande Porkkala udd. Sedan svängde vinden, och stjärnan vandrade åt väster. Magog styrde sin husbåt genom skärgården via Hangö udd, Nagu och Åland, och han blev innerligt fäst vid detta öland, så otillgängligt och så förtrollande. Han ville stanna och smeka var röd klippa han for förbi och låta sanden sila mellan fingrarna och tårna på varje mjölmjuk och gnistrande vit sandstrand. Hans son Aur bad att få stanna i detta land med hustru och barn och ägodelar, och fadern lät honom det men inte utan argumentering. Aur bosatte sig på den plats där idag staden Ekenäs ligger.

Ledd av stjärnan fortsatte Magog in i öriket. Efter en lång färd över öppet hav skymdes åter horisonten av öar, och när Magog med sin klumpiga husbåt seglade in bland dessa öar började de snart bli allt tätare. Därav drog Magog den slutsatsen att han närmade sig land.

Men över den tätande skärgården i väster började samtidigt mörka moln dyka upp och flocka sig. Allt tätare blev skärgården, och allt mörkare blev himlen. Snart bröt ovädret ut. Hällregn öste ner, men likväl förblev stjärnan lysande under molnen.

Sjön blev mycket orolig och farlig. Vågorna vräkte sig utan lag hur de ville, och vinden var ytterst ombytlig. Det var en hård fruktansvärd vind, som den ena sekunden ej blåste alls och den nästa vräkte sig över den läckande husbåten med all sin kraft.

Magogs hustru sade: "Förbannade storm! Ett vidunderligt odjur är du! Naturen är ond som drabbar oss så hårt! Förbannade vare alla vädrets makter! Vi kommer att förlisa och gå under och drunkna som Noaks kattor!"

Då sade Magog: "Tyst, kvinna! Behärska dig! Fly aldrig ut i vrede mot naturen vad den än gör! Den är ju Guds högra hand och försynens eget vapen, och hennes namn som Guds tjänarinna är Guds egen kraft! Det är han som vill pröva oss. Uthärda prövningen utan protester, genomlid ondskan och överlev den, visa att du är starkare än den genom att behärska dig och ödmjuka dig och stå ut med det outhärdliga!"

Men Magogs hustru skrek till honom tillbaka genom stormen: "Stormen, mörkret och våldet gör mig förtvivlad! Jag hatar allt som är ont, mörkt och hårt! Varför har du fört mig hit! Vi kommer att förgås!"

Stormen nådde nu sin kulmen. Alltjämt vandrade stjärnan framför dem, men den var nu röd. I rasande fart drev stormen och vinden dem framåt, och Magog måste koncentrera all sin uppmärksamhet på att skickligt manövrera sin otympliga husbåt mellan holmarna. Han bad oupphörligt till Gud att han åtminstone skulle rädda dem från att gå på grund, medan han slingrade sig om sin stora styråra och hackade tänder och frös i panik.

Holmarna blev tätare och tätare, och sunden blev smalare och smalare. De nådde det allra smalaste sundet just när stormen nådde sin absoluta höjdpunkt. En väldig blixtnedslag bländade de arma människorna, och en öronbedövande skräckinjagande skräll med knallar och explosioner samt ett förfärligt brakande följde på blixten. Magogs hustru skrek ut sitt hjärtskärande ve. Magog tappade för ett ögonblick kontrollen över framfarten av ren förskräckelse. I nästa ögonblick gick den väldiga farkosten på grund. Genast steg vattnet, och husbåten måste överges. Med frenesi ledde Magog sin familjs räddning. En ö var i närheten som de lyckades vada i land på.

Men Magogs hustru greps av en strömvirvel som förde henne ut och dränkte henne.

Även alla Magogs ägodelar gick förlorade jämte de flesta av hans djur. Hans yngsta son drunknade även och en av hans döttrar. Av djuren klarade sig endast några hästar, några åsnor och någon boskap. Alla kameler gick förlorade.

Och Magog sade: "Naken har jag kastats upp på det land som Gud ville ge mig. Utblottad, frusen, uthungrad, ruinerad och naken har detta lands herre nu kommit hem jämte hela sin nakna och medellösa familj, som han måste försörja. O Gud, jag tackar dig för att du har lett mig så här långt! Lovad vare alla mänskliga människors Gud i evighet!"

Och han böjde knä på stranden i regnet och tillbad Gud i ödmjuk förtröstan fastän han samtidigt både huttrade och grät. Ett enda tecken var honom positivt i detta ögonblick: det fanns ekar på stranden. Tacksam för detta heliga tecken kysste han den jord som han nu visste att var hans.

Med tiden repade han sig från skeppsbrottet och kunde åter börja känna sig på den säkra sidan av livet. Men han hade ännu inte nått slutmålet. Stjärnan manade honom fortfarande vidare, och han drog därför vidare norrut längs kusten.

Men vid den ö där han hade förlist samlades med tiden mer och mer trävirke från hans väl timrade men hopplöst havererade husbåt. Ön blev märkbart större genom den mängd av stockar som samlades där. Dock är det troligen inte därför som den holmen många tusen år senare blev kallad Stockholmen.

Han följde stranden mot norr och kom slutligen in i den väldiga mångarmade havsfjordens innersta och nordligaste vik. Det var en stilla dag han kom dit. Sjön glänste som en spegel, och endast vita svanar krusade dess ljusa glittrande yta. Frid och ro härskade i denna innersta sötvattenshavsvik.

Och stjärnan stod då precis mitt i himmelen rakt ovanför Magogs huvud, och då han tittade upp mot den för att spörja den om dess egentliga väsen sade Gud till honom:

"Här är ditt hem. Här skall jag äntligen låta dig få vila och andas ut.

På denna plats skall en stad växa upp. Den skall aldrig bli stor, utan den skall alltid förbli idyllisk och vacker i anspråkslös litenhet, ty allt stort är fullt och allt litet är gott. Men hur liten din stad än skall vara skall den bli ett hjärta för en stor del av världen. Från ingenstans skall det komma så mycket konungar som från dig."

Därmed försvann stjärnan, ty den föll, men icke mot jorden utan uppåt himmelen; och Magog ryckte på axlarna inför det ofattbara och började genast med sina söner att ta i tu med arbetet på sitt hem, deras framtida huvudgård.

Och Magog levde ännu i hundra år innan han dog. Sina sista hundra år levde han i lugn och ro, i frid och i ljus. Han umgicks med Gud så länge han levde, ty särskilt mycket annat sällskap hade han inte; och hela hans gestalt omstrålades alltid av en viss ljus fridsamhet. Hans hår och skägg var vitt som den renaste snö, och hans ögon var klarblå som sommarhimlen i det nordliga land han hade kommit till. Han lyste av kärlek till livet, till Gud och till allt levande liv i naturen så länge han levde.

I nästa nummer: de sex följande generationerna.

Indiska mysterier - fortsättning.

Här är det lilla som jag egentligen vet om herr Singh. Utbildad till läkare praktiserade han aldrig utan gick i stället in i politiken. Denna övergav han redan på Shastris tid på 60-talet och blev därefter vetenskapsman och sedermera mer och mer religiös och var en tid djupt engagerad i sikhernas sak. Han förstod fullständigt att de hade mördat Indira Gandhi, även om han vid det tillfället tog avstånd från sikherna. Namnet Singh är säkert inte hans ursprungliga namn utan kanske bara en titel, då just denna titel, som betyder "lejon", förlänas många framstående sikh. Som vetenskapsman var han mest pionjärverksam för den gröna revolutionen. I Egypten utmärkte han sig med att vara den mest anspråkslösa av alla deltagare och den enda som aldrig höjde rösten. Kim var där nummer två i försynthet. Jag hade gärna velat lära känna doktor Singh närmare, men nu verkar det vara för sent. Han har aldrig varit gift eller haft barn, han hade inga nära anhöriga, men en släkting till honom var visst politiker. Politiskt beklagade han uppdelningen av Indien i Pakistan och Indien och attribuerade den tragedin med dess många åtföljande krig till indiernas otacksamhet till England i förening med muslimernas egoistiska halsstarrighet. Han älskade Gandhi men beklagade dennes politiska ageranden, vilket ju ledde till dennes död. Han hade ett otroligt kontaktnät i hela Indiens bakgrundspolitiska värld och även inom dess olika religioner. Han tolererade andra religioner men sade en gång, att "Indiens religion är fantasi, och det finns ingen bättre gud här i världen."

Tyvärr fick jag aldrig lära mig hans riktiga namn. Jag försökte en gång, men efter att jag försökt några gånger sade han: "*Forget it.*" Till utseendet var han nästan som en gammal romersk senator, med hög panna och ändå rik hårväxt utan flint, med vitt hår, skarpa drag, elektrifierande ögon och en bred ironisk mun som gärna log åt andra, varunder han då finkänsligt brukade böja ner ansiktet. Endast den mörkare hudfärgen förrådde hans indiskhet.

Aidssituationen i världen, om jag har förstått den rätt, är väl enklast summerad och sammanfattad sålunda: I delar av världen som Europa, det engelsktalande Amerika, Australien och Japan är situationen under kontroll såtillvida, att man kan följa med pandemins utveckling, föra statistik och göra tafatta försök till fördröjning av sjukdomens utveckling genom hittills misslyckade medikamenter. I resten av världen, alltså Asien, Afrika och Latinamerika, finns inte denna kontroll. Bland dessa världsdelars miljardmassor kan alltså denna pandemi ställa till med vad som helst. I västländerna, Japan och Australien, där man framgångsrikt skulle kunna kontrollera pandemin, föredrar man ändå att hänge sig åt droger och prostituerade och ta med

sig sådana vanor till tredje världen. Sådan är situationen. Naturligtvis föredrar man i länder som Indien att rycka på axlarna åt hela problemet. I Indien är man dock av den meningen, att de värsta spridarna av Aids är rika araber. En annan tragisk uppgift: 90% av alla Indiens prostituerade är tvingade in i sitt yrke från vilket det inte finns någon återvändo.

Naturligtvis planerar jag härifrån Darjeeling att återvända till Benares, fastän vi glömde en sådan viktig detalj som att jag måste kunna hitta tillbaka igen till huset där vi vistades. Med litet tur hoppas jag kunna hitta tillbaka dit ändå.

Resan till Darjeeling tog 16 timmar från Patna. Den sista biten var en tre timmars bussfärd upp för Himalayas sluttningar. Darjeeling erinrar starkt om James Hiltons beskrivning av Shangri La med utsikten mot Kanjenjunga som perfekt motsvarighet till inramningen av Shangri La. Många gamla engelska kolonialminnen lever i bästa välmåga kvar här fortfarande, av vilka det underbaraste är den gamla smalspåriga järnvägen, som fortfarande används i högsta grad. Man lyfter på ögonbrynen åt gamla hotellnamn som "*Gay Lords Hotel*" från en tid när "*gay*" ännu bara hade sin ursprungliga oskyldiga betydelse. På vägen upp möttes man av försäljare som hade som saluförande ramsa "*chef chef papan chefs*" vilket man undrade vad det betydde, då det lät så synnerligen komiskt, pittoreskt och bestickande på samma gång. Det som de sålde verkade ganska obeskrivligt tills det visade sig vara indiska versioner av "*chips chips popcorn chips*". Indien är även drakflygarnas förlovade land utom cricketspelarnas, och i många telefonledning ser man strandade drakar. På väg upp till Darjeeling var förekomsten extra riklig. Darjeeling tycks även vara hundarnas paradiset. Staden är full av hundar, vanligen små, snälla och tama fastän de normalt går lösa, och de börjar allesammans skälla före soluppgången. Två tips: gå inte ut i Darjeeling efter solnedgången utan ficklampa hur starkt stjärnorna än lyser, ty marken förblir ändå osynlig, och om man snubblar eller ramlar ser man inte hundlortarna. Och sov med öronproppar, om man vill slippa bli utskälld före soluppgången. Gatorna sopas först på morgonen. Det berömda tåget, som är en av världens högst belägna järnvägslinjer, (stationen Ghoom är världens näst högsta efter en station i Peru,) heter *Toy Train* och är mycket litet, har sittplatser för 32 människor, följer vägen och orsakar ofta trafik kaos i synnerhet om någon klumpig militärkolonn med stora truckar ska förbi, och om den smala vägen blir förstoppad av strandade bussar och för mycket turistfordon är det omöjligt att korsa upp den om inte samtliga backar; och när tåget går som långsammast i de snävaste kurvorna, (det förekommer kurvor i 45 graders vinkel,) kan man lugnt promenera snabbare än tåget. Staden domineras av nepaleser som utgör mönster av vänlighet och ärligaste älskvärdhet, trots Darjeelings berömda Gurkhakompanier. Staden är ett viktigt militärfäste, och alla utlänningar som reser dit kontrolleras, även om de inte längre behöver ha något byråkratiskt specialpass.

Efter en fyra timmars promenad uppåt bergen hamnade jag på en liten kyffig restaurang hållen av en liten nepalesisk mycket rörande gammal man av ungefär halva min kroppsstorlek. Man hade redan hunnit bli van vid att vara nästan huvudet högre än de flesta indier, men nepalesarna är ännu mindre. In i samma restaurant kommer en mycket mörk längre indier i medelåldern med mycket djupa forskande ögon och rikt blåsvart silvergråsprängt hår, som bara använder sig av engelska. (Nepalesiska är ett helt annat språk än alla andra hinduers.) Han fäster sig vid mitt sätt att tala engelska, och ett samtal uppstår oss emellan, som sedan blir svårt att avsluta. Han är född i Benares men har bott i Darjeeling sedan 30 år tillbaka. Han är något av en vandrande filosof, och han ägnar sig mest åt självstudier i engelska och åt att författa små idylliska ofta samhällskritiska indiska noveller på engelska. Då han saknade utbildning var han mycket tacksam för varje hjälp och gott råd han kunde få av någon utlänning. Han hade sin skrivbok med sig, som han tydligt

alltid bar omkring, och jag rättade gärna genast några av hans idyller. Det visade sig att hans engelska var påfallande avancerad.

Jag blev bjuden till hans hem om kvällen. Det var en ännu enklare håla än samtalsrummet i Benares. Tillsammans med sin hustru levde han i ett enda rum om ungefär 15 kvadratmeter med jordgolv, men utanför rucklet hade han Darjeelings kanske förnämsta utsikt upp mot Kanjenjungamassivet.

Han var född i Benares i mycket enkla omständigheter i en primitiv bondby. När han blivit vuxen gällde det att komma ut i världen och försörja sig, och den stora framtidsstaden med lysande möjligheter var Delhi. Han liftade dit och övernattade på halva vägen i en järnvägsstation. Han lade sig att sova på det hårda betonggolvet, som alla andra, men fick ögonen på en ledig bänk, som han ockuperade. När han sov där en stund väcktes han bryskt av en tjänsteman som visade honom en annan plats bland många andra medellösa på betonggolvet, och lydigt begav han sig dit. Det visade sig, att denna grupp hemlösa stod under uppsikt och skulle inför rätta för dagdriveri. Min vän Sri Ram sållades till dessa, dömdes till en månads fängelse och upplevde i fängelset alla en orättvist dömd straffånges värsta infernovandringar innan han kom ut igen. (Man kan tänka sig indiska fängelseförhållanden i storstaden Delhi på 50-talet.) Jag fick läsa hans långa novell om hela vandringen, ("*Thirty Days for Nothing*"). Sådan var alltså verkligheten i framtidsdrömmarnas paradisi Delhi. Naturligtvis blev han svårt sjuk på kuppen men lyckades återhämta sig.

Därefter hade han vandrat omkring i Indien på jakt efter ett ställe där han kunde leva trots sin från början förintade karriär, (fängelsevistelsen stod för evigt stämplad som ett brännmärke i hans protokoll,) och i Darjeeling blev han vänligt bemött av nepaleserna, varför han stannade där. Han levde på att gå omkring med en verktygslåda som gravör; han utförde alltså små tillfällighetsjobb med ingravering av namn på skyltar. Han hade en son nere i södra Indien, och det var den enda säkra adress han kunde ge mig, då hans Darjeelingadress helt enkelt inte fungerade. Jag fick hålla kontakt med honom brevledes, men bara i sonens namn, så att sonen inte skulle få besvär av faderns öde, som ju i praktiken var brännmärkt av de statliga myndigheterna från början.

Han hade många litterära frågor att ställa mig. Mest var han nyfiken på en bok som han hade kommit över, som visade sig vara Orestin av Aiskhylos. Jag lärde honom att rätt uttala namnen Agamemnon, Orestes, Prometheus, m.m, och han var helt entusiastisk över den grekiska mytologin, som ju har många paralleller med den indiska. Han hade även böcker på italienska, franska, tyska och till och med svenska, mycket av hans lilla hem upptogs av böcker, som han ibland måste sälja av när inkomsterna krympte.

Men mest imponerande var hans djupa insikt i indisk politik och det sociala samhället. Indien är nu i en märklig fas av politiskt uppvaknande. I alla tider har indierna gått på det här med Gandhis och Nehrus ofelbara förträfflighet och deras heroiska kamp mot det engelska förtrycket, men nu börjar indierna sakta förstå, att allt det onda som frihetskämparna menade sig avlägsna med engelsmännen i stället nu efter självständigheten är mycket värre. Förtrycket har ökat i stället för att minska, demokratin är bara en mask och fasad för kastväsendets system av inre beundran, med engelsmännen försvann även dessas organisation, rättsväsen, ordning och ekonomi, Indiens riksbank är i upplösningstillstånd, byråkratin är allsmäktig, efter Sovjetunionens fall har man börjat upptäcka och ifrågasätta det indiska etablissemangets alla skumma affärer och allianser med mördare som Nasser, Tito, Bresjnev och andra, affärer mot vilka Bofors framstår som bara en diskret liten fis, ingenting fungerar i samhället som tycks lida av permanent kortslutning i nätet, och allt detta börjar nu Indiens djupare folkmassor att fatta.

Efter denna mycket givande dag med en ny indisk vän, som nästan kändes som en direkt fortsättning på doktor Singh, som var mera svårtillgänglig i sin höga

lärdom medan denne var mera konkret, hade jag plötsligt en känsla av att äntligen ha fått kontakt med det verkliga, levande, innerliga Indien. Sri Ram var 57 år gammal men såg 15 år yngre ut, fastän han nu började få problem med tänder och ögon, hans engelska var underbar trots det torftiga uttalet, och fastän han aldrig bad om en enda småpeng var det för första gången ett nöje att få kunna skänka en indier pengar, 10 rupier till att börja med. (Hade jag givit mera hade han kunnat få problem med sina grannar.) Han tog tacksamt emot det, och jag gav det fullständigt frivilligt och oombedd.

Den påföljande natten blev däremot fasansfull. Till mitt hotell ankom en entusiastisk tyska, som var mycket intresserad av mig och som jag hade någon konversation med, då jag undrade vad hennes översvallande hjärtlighet berodde på, tills hon radade upp ett antal cannabiscigaretter, som hon gärna bjöd på. Finkänsligt drog jag mig tillbaka och inledde en sömlös natt med min andra indiska avföring (den här gången perfekt) men med åtföljande nya uppkastningar. Maglaboratoriet stormade sedan hela natten, och aldrig har jag fisit så kraftigt och ihärdigt och våldsamt och länge. Det var tydligen dags att lämna Darjeeling.

Men i gryningen gick jag upp klockan fyra för att vandra till soluppgången på *Tiger Hill*. Sikten var fullkomligt klar, och det hade hela grannskapet tagit vara på, för uppe vid Tiger Hill samlade sig 50 jeepar fullproppade med nepaleser och bengaleser för att fira en folkfest inför den praktfulla soluppgången klockan sex på morgonen. Det sjöngs och dansades och klappades i händerna när det omätligt ståtliga Kanjenjunga, världens tredje högsta berg, långsamt började gnistra och blänka och stråla av ljus i sin majestätiska bländvita drapering. Jag var den enda europén bland alla dessa små glada nepaleser och bengaleser, och jag var den enda som var till fots. När alla de 50 jeeparna hade farit igen för att ta i tu med en vanlig arbetsdag stod jag ensam kvar med hela Himalayas horisont och ett berg mer än dubbelt så stort, högt och vackert som Fuji Jama, som uppfyllde hela horisonten med en naturhögtidlighet utan motstycke i gudomligaste majestät. Vem hade kunnat ana att Shangri La faktiskt skulle existera i verkligheten?

(Men den största utmaningen var vissheten om, att bakom detta världens mest majestätiska berg och bergslandskap så dolde sig en hel värld av bara Shangri La, nämligen Tibet. Prospektet inför alla dessa berg, som dolde någonting där bakom, resulterade i en farlig frestelse för framtiden. Man kunde ju nu inte längre avstå från Tibet, när man en gång kommit så här nära.)

Jag hade lämnat Benares på lördagen. När jag återkom följande onsdag stannade tåget vid den södra stationen Moghulserai, varifrån det är 20 kilometer in till staden. Jag tog en taxi till den stora bron och fick den här gången nöjet att få möta staden från floden.

Första gången hade jag inte fått se mycket av staden, då jag varit helt beroende och upptagen av mina kamrater, men nu tog jag mig friheten att vandra genom hela staden. Snart förstod jag varför Johannes förra gången nästan förbjudit mig att gå ut i staden. Överallt fanns det inbjudande människor som måste visa vad de hade att sälja, och snart hade jag förlorat 300 rupier. Ett tips till framtida besökare: se upp för färska koppankakor! De finns försåtligt utplacerade överallt, de är ännu talrikare än hundlortarna i Darjeeling, och som fotgängare i en godtycklig trängsel har man ingen chans.

Jag fann huset var vi hade varit den natten. Jag mindes att huvudpostkontoret låg ganska nära, och när jag väl funnit detta gick resten lätt. Änkan, doktor Singhs väninna, som då tagit hand om oss, fanns kvar, men alla de andra var borta. Doktor Singh hade avlidit på söndagskvällen, följande morgon hade Johannes gett sig av norrut, och var Kim var nu visste hon inte. Hon hade ingenting med begravningsceremonierna att göra, och det var möjligt om inte rentav troligt att doktor Singh

redan var kremerad. Jag kom ihåg det halvt förkolnade till en indisk svastika vridna liket i floden som jag hade sett från bron på morgonen och reflekterade över möjligheten att det liket hade kunnat vara doktor Singhs.

Angående den indiska religionen kan man ha följande synpunkter. I all sin färgstarka fantasirikedom och sin oändligt skiftande och nyansrika symbolik saknar den dock all logik, ordning och konsekvens, vilket återspeglas i hela det indiska samhället. Det säger nästan allt, att de enda som framgångsrikt bemästrat Indien är härskare som inte haft någonting med hinduismen att göra, som mogulerna och europeerna. Dessutom har hinduismen definitiva frånstötande drag, som väl närmast kan beskrivas såsom snaskiga. (Ex. det uppbrända svastikaliket i Ganges.) Denna snaskighet hör emellertid samman med klimatet, mentaliteten och de naturliga förhållandena i Indien, med bekymmer som de nyckfulla explosiva diarréerna, som kommer utan förvarning och utan skönjbar anledning, de ytterst bisarra specialsjukdomarna, omöjligheten att hålla någon konsekvent hygien, överbefolkningen och fattigdomen. Det säger sig självt, att okontrollerad överbefolkning måste medföra okontrollerad fattigdom. Till hinduismens fördel måste dess inställning till kvinnorna anföras. Kvinnor ska vara vackra, de ska äras och skämmas bort av sina män, de ska hålla nycklarna till huset, och deras mäns sinnestillstånd, samhällsställning och rekorderlighet ska återspeglas i hur vackra deras hustrur är, hur väl de är klädda, hur fina smycken de har och hur väl de mår. Den indiska kvinnoinställningen är alltså ganska motsatt den islamska. För en hindu är det en självklarhet att varje kvinna ska få ha samma frihet som varje man. Samtidigt som den yttre könsskillnaden i Indien kanske är mera påfallande än någon annanstans, så är kanske könsdiskrimineringen kanske mindre än någon annanstans.

I sin fattigdom, överbefolkning och mjuka mentalitet påminner Indien mycket om Brasilien. En anmärkningsvärd skillnad är dock, att i Indien skjuter man inte sina tigarbarn ens om de är vanskapta.

Om man kan tolerera snaskigheterna så måste Indien framstå som ett paradiset, som alltid kommer att ha mycket att lära och ge resten av världen, och som varje människa med bara en gnutta andlighet måste inspireras och imponeras av. Tänk bara på en sådan sak som hönan, som importerades till Europa från Indien. Alla ägg vi äter har vi alltså Indien att tacka för. Även Kina har skänkt ett evigt hus- och sällskapsdjur, men vilket? Jo, råttan.

Benares har två järnvägsstationer, av vilka den ena ligger två mil söder om staden medan den andra ligger inom promenadavstånd från centrum. Av praktiska skäl valde jag även den andra gången att lämna Benares via den senare, vilket visade sig vara ett misstag. Det förekom ett direkt tåg från Benares till Madras, som hade passerat mig perfekt, och som skulle avgå samma dag. Först var det några timmar försenat, sedan var det 6 timmar försenat, sedan 12, och till slut 19 timmar försenat. Det skulle då alltså avgå först klockan 13 följande dag. Då det var för sent att boka sig för en säng på stationen måste jag uppsöka hotell. När jag återkom följande morgon klockan 9 till stationen hade Madraståget kommit och gått. Följande skulle avgå fyra dagar senare.

I stället inväntade jag ett annat tåg, som skulle gå till Patna, varifrån det fanns en daglig direktförbindelse till Madras. Det skulle avgå 14.45, först var det 45 minuter försenat, sedan en timme, sedan 90 minuter och till slut två timmar. Till slut visade det sig att det tåget hade strukits från programmet. Likväl stod det kvar på tidtabellen, och alla informationsexperten på stationen talade om det tåget som om det alljämt existerade, fastän det alltså hade strukits. Min enda återstående möjlighet var att ta ett tåg till Calcutta och därifrån ett snabbtåg till Madras, då jag ej längre kunde hinna med Patna-Madras-tåget.

Hela denna station gav intryck av att inte fungera. Bakom en ståtlig fasad sprang råttorna omkring på restauranggolvet och i första-klass-väntrummet, och med alla

dessa oändliga förseningar med strukna tåg, som alla förnekade att var strukna, förekom det liksom ingen kontroll över situationen. Jag hade förlorat ett oåterkalleligt dygn på denna oordning och därtill 600 rupier av min reskassa. Johannes hade haft rätt: jag borde inte ha återvänt till Benares. Ändå är jag glad att jag gjorde det, så att jag fick veta vad som hade hänt angående mina vänner, och så att jag närmare fick lära känna staden. Men varning alltså för stationen Varanasi Cantonment. Håll er till Moghulserai söder om staden.

Vid samtalen i Benares hade doktor Singh talat väldigt mycket om den symboliska föreställningen om *Juggernaut*. I Orissa fick jag äntligen veta exakt vad detta indiska mysterium rör sig om. Det verkliga ordet är "*Jagganath*" och betyder "Universalhärskaren". Det är alltså en mycket indisk föreställning om en allsmäktig gudomlighet. "*Juggernaut*-kärran" kommer in i bilden genom de religiösa festerna i Puri, som infaller årligen i juni-juli. Till dessa fester konstrueras väldiga kärror, "*Raths*", som är fjorton meter höga och rullar på sexton hjul. Kärrorna är fyrkantiga om ungefär tio kvadratmeter, och det krävs enorma krafter för att rulla i gång dem i de religiösa processionerna. När de väl kommit i gång är det nästan omöjligt att stoppa dem. Förr i tiden för en 3-400 år sedan var det sed bland de mest hysteriskt religiösa att kasta sig under hjulen och låta sig krossas bara för att få dö inför gudens ögon. Inga icke-hinduer tillåts bevittna Jagganathmysterierna.

Fortsättning följer i nästa nummer.